

בש"פ 1913/18 - פלוני נ' מדינת ישראל

בש"פ 1913/18 - פלוני נ' מדינת ישראל עליון

בש"פ 1913/18

פלוני

נגד

מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

[28.03.2018]

כבוד השופט ג' קרא

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת בתיק מ"ת 10277-01-18 שניתנה ביום 26.2.2018 על ידי כב'

השופטת אילונה אריאלי

בשם העורר:

עו"ד אפרים דמרי; עו"ד לימור אזולאי

בשם המשיבה:

עו"ד ורד חלאווה

תאריך הישיבה:

כ"ה באדר התשע"ח (12.03.18)

החלטה

1. לפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' השופטת א' אריאלי) מיום 26.2.2018 בתיק מ"ת

10277-01-18 בה הורה על מעצרו עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו בתפ"ח 10232-01-18.

ההליכים הקודמים

2. ביום 4.1.2018 הוגש נגד העורר כתב אישום שייחס לו עבירות מין בארבעה קטינים שהיו בסביבתו הקרובה, אחד מהם בן משפחתו. על פי הנטען העורר ביצע את המעשים בין השנים 2003 ל- 2010 וכן בשנת 2012 ובהמשך בין השנים 2014 ל- 2015. המעשים בוצעו בכל אחד מהקטינים במספר הזדמנויות במשך מספר שנים, כאשר בתקופת תחילתם היה הצעיר שבקטינים בן 7 ויתר הקטינים היו בני 10 ו-13, וכללו מעשים מגונים (ריבוי מקרים), מעשה סדום ועבירת מין במשפחה.

3. יחד עם כתב האישום הגישה המשיבה בקשה למעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו. בדיונים שהתקיימו בבית המשפט קמא, לא חלק העורר על דבר קיומן של ראיות לכאורה ושל עילת מעצר אולם טען כי עוצמת הראיות חלשה ובשל כך, לאור הזמן הרב שחלף מאז ביצוע העבירות המיוחסות לו, יש להורות על חלופת מעצר.

4. שירות המבחן, שהגיש תסקיר על פי הוראת בית המשפט קמא, התרשם מקיומם של דחפים מיניים מוגברים ולעיתים בלתי נשלטים מצידו של העורר כלפי נערים וילדים, מחוסר מודעותו למצבי סיכון ומהיעדר כלים להתמודדות עם דחפים אלו. בנוסף, ציין שירות המבחן כי מדובר בשלב ראשוני של אבחון המסוכנות המינית ויש צורך בהערכת רמת הסיכון באופן מלא. נקבע, כי רמת הדחפים המיניים כלפי הקטינים גבוהה ולא ניתן לשלול הישנות התנהגות דומה לזו המיוחסת לו בכתב האישום.

מהתסקיר עולה כי העורר נעדר עבר פלילי או דפוסים עברייניים ומצוי במצוקה רגשית בשל מעצרו. עוד עולה כי העורר שיתף את קצין המבחן במשיכה מינית לנערים וילדים שהתפתחה לאחר שהוא עצמו נפגע מינית בילדותו והביע רצון להשתלב בהליך טיפולי. העורר גם מסר כי הוא מרגיש "איום ונורא" כלפי המתלוננים. שירות המבחן בדק את חלופת המעצר ואת המפקחים שהוצעו והתרשם כי חמישה מביניהם מסוגלים לקיים פיקוח משמעותי. לנוכח המכלול האמור לעיל "ולא בלי לבטים", כפי שנכתב, המליץ שירות המבחן על מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני תוך איסור על הימצאות קטינים בתוך מקום החלופה או בסמוך לו, הפקדת ערבויות כספיות גבוהות, פיקוח של שני מפקחים בו זמנית במהלך היום וצו פיקוח על ידי שירות המבחן לחצי שנה. החלטת בית המשפט המחוזי

5. לאחר שבחן את חומר הראיות, דחה בית המשפט קמא את טענת העורר ביחס לעוצמת הראיות לכאורה וקבע כי עוצמתן גבוהה. עוד נקבע כי העילות למעצרו של העורר הן עילת המסוכנות, המבוססת על מעשיו שבוצעו לאורך שנים בקטינים ומבטאים סטייה פדופילית לגביה יש מסוכנות אינהרנטית וחשש מובנה להישנות ועילת החשש לשיבוש הליכים בדרך של השפעה על עדים על רקע השתייכותם של העורר והקטינים לקהילה דתית והקרבה המשפחתית בינו לבין אחד מן המתלוננים.

לבסוף, בחן בית המשפט את האפשרות לשחרר את העורר לחלופת מעצר. נקבע כי בעבירות מין, לא כל שכן על רקע סטייה פדופילית, קיימת מסוכנות טבועה וחשש מובנה להישנות המעשים ולכן שחרור לחלופת מעצר הינו בגדר חריג.

ביחס לעורר, נקבע כי למרות שהעבירה האחרונה המיוחסת לו בוצעה לפני כשלוש שנים, הרי שלנוכח הערכת שירות המבחן כי המסוכנות העכשווית הנשקפת ממנו היא גבוהה, בשל דחפים מיניים מוגברים ולעיתים בלתי נשלטים, תפיסות מיניות מוטעות והעדר עירנות למצבי סיכון וכלים להתמודדות עימם, לא נשלל הסיכון להישנות המעשים. בנוסף, נקבע כי מסוכנותו של העורר מועצמת לאור המניפולציות שהפעיל כלפי המתלוננים, הכחשתו הגורפת את ביצוע המעשים במהלך חקירתו והודייתו בנטייתו בפני שירות המבחן. לכך הצטרפו רף החומרה הגבוה של המעשים שביצע והעובדה כי המעשים בוצעו לאורך שנים במספר קטינים. על בסיס אלו הגיע בית המשפט למסקנה כי "ברמה העקרונית", גם אם ימצא כי המפקחים המוצעים ראויים, אין בחלופת המעצר או במעצר באיזוק אלקטרוני כדי להפיג את המסוכנות הנשקפת מן המשיב בעת הזו.

הטענות בערר

6. לטענת העורר בית המשפט קמא לא נימק את קביעתו מדוע אין במעצר באיזוק אלקטרוני כדי להפיג את המסוכנות המיוחסת לו ושגה בכך שקבע כי באופן עקרוני לא ניתן לאיין מסוכנות זו באמצעות איזוק אלקטרוני שעה שהיה עליו לבחון את המסוכנות הקונקרטית הנשקפת מן העורר. עוד נטען כי בית המשפט קמא לא הצביע על טעמים מיוחדים המצדיקים את דחיית המלצת שירות המבחן.

ביחס לעילות המעצר נטען להפחתה משמעותית במסוכנות הנשקפת מן העורר כעולה מהנתונים שהובאו בתסקיר ולנוכח הזמן הרב שחלף מאז האירוע האחרון שבכתב האישום, בשנת 2015. כן נטען כי בית המשפט טעה בקובעו כי קיים חשש ממשי לשיבוש הליכי משפט.

בדיון שהתקיים לפני ציין ב"כ העורר כי מרשו כפר במיוחס לו ועמד על הימנעות ההליכים הצפויה בתיק העיקרי לנוכח הקשיים בעצם קביעתו של המותב שישב בדיון ובקביעת מועדי דיון.

7. באת-כוח המשיבה ביקשה, מצידה, לדחות את הערר. לשיטתה, כדן נקבע כי אין במעצר בפיקוח אלקטרוני כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהעורר וזאת בשל חומרת העבירות, הישנותן, קיומה של משיכה מינית ומסוכנות הקיימת גם כיום ולנוכח החשש לשיבוש הליכים על רקע השתייכות לקהילה סגורה והיותו בן משפחה של אחד המתלוננים.

8. למען שלימות התמונה אציין כי עיון בתיק במערכת נט-המשפט מעלה ביום 27.3.2018 נקבעו ארבעה מועדי הוכחות בתיק העיקרי, בחודשים יוני ויולי 2018, ומועד נוסף לדיון בבקשה לתיקון כתב האישום (פרוטוקול מיום 27.3.2018 בתפ"ח 10232-01-18).

דיון והכרעה

9. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים, בכתב ובעל פה, בהחלטות ובפרוטוקולים של בית המשפט קמא ובתסקיר שירות המבחן, באתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות.

10. נקודת המוצא לדיון הוא קיומן של ראיות לכאורה להוכחת המיוחס לעורר, שעוצמתן גבוהה. הדברים נקבעו ונומקו בהחלטת בית המשפט קמא והעורר לא השיג על כך. טענותיו מתייחסות לעילות המעצר ולאפשרות להשיג את תכלית המעצר באמצעות מעצר בפיקוח אלקטרוני.

11. לא מצאתי ממש בטענותיו של העורר ביחס לעילות המעצר. הטענה לקיומה של הפחתה משמעותית במידת המסוכנות נסמכת על נתונים שהובאו בתסקיר עצמו: הנורמטיביות של העורר, העדר דפוסים עברייניים, העדר עבר פלילי, גילוי אמפטיה מצידו כלפי המתלוננים, הבנת המצב והשפעת המעצר עליו וכן נכונותו להשתלב בהליך טיפולי. מטבע הדברים, נתונים אלו נלקחו בחשבון בהערכת מידת המסוכנות על ידי שירות המבחן ואין כל עילה לקביעה, על בסיס אותם נתונים עצמם, כי המסוכנות הופחתה או צומצמה, שעה ששירות המבחן קבע כי המסוכנות הנשקפת מן העורר היא גבוהה. כך גם אין מקום להתערב בקביעה בדבר קיומו של חשש ממשי לשיבוש הליכי משפט לנוכח העובדה כי אחד מן המתלוננים הוא בן משפחתו של העורר וכל המתלוננים האחרים שייכים לאותה קהילה דתית עליה הוא נמנה.

12. למעשה, השאלה העומדת בלב הערר היא האם ניתן להשיג את תכלית המעצר בדרך שפגיעתה בחירות העורר פחותה, כמצוות סעיף 21(ב)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 (להלן: החוק). שאלה זו נבדקת בשני שלבים. בשלב הראשון נבחן האם באופן עקרוני יש בכוחה של חלופה כלשהי להפיג את המסוכנות הנשקפת מן הנאשם ולהפחית את הסיכון במידה מתקבלת על הדעת. בשלב השני נבחנות החלופות המוצעות ומידת התאמתן למאפייני הנאשם ולטיב הסיכון הנשקף ממנו. כפי שנפסק כבר בעבר, במקרים מסויימים ניתן לקבוע כבר בשלב הראשון כי אין בכוחה של כל חלופה שהיא להפיג את המסוכנות או את החשש משיבוש ההליכים, מבלי להידרש לבחינת חלופות המעצר הקונקרטיות (בש"פ 1595/17 מדינת ישראל נ' פלוני (23.3.2017)).

לפיכך, לא מצאתי כי נפל פגם בקביעתו של בית המשפט קמא כי לנוכח מידת המסוכנות העכשווית הנשקפת מן העורר, על פי השיקולים שפורטו בחלטה והובאו לעיל, הרי שבאופן עקרוני בשלב זה אין בחלופת מעצר או באיזוק אלקטרוני כדי לאיין את המסוכנות ממנו ולהשיג את מטרת המעצר מאחורי סורג ובריח. לטעמי, שיקול מהותי נעוץ בעובדה כי שירות המבחן ציין כי המדובר בשלב ראשוני בלבד ועמד על הצורך בהערכת מסוכנות מלאה. על רקע הערכת שירות המבחן כי מדובר בדחפים מיניים מוגברים ולעיתים אף בלתי נשלטים וקיומן של ראיות לכאורה בדבר דפוס פעולה שנמשך לאורך שנים וביצוע עבירות ברף חומרה גבוה במספר קטינים תוך שימוש במניפולציות לשם כך, כעולה מכתב האישום, הרי שבדין נקבע כי בשלב זה אין די בחלופת מעצר או אף במעצר באיזוק אלקטרוני כדי להשיג את תכלית המעצר. ויודגש, לנוכח ההערכה כי קיימת מסוכנות עכשווית שעוצמתה גבוהה, אין בשיקול של חלופה הזמן של כשלוש שנים מאז בוצעה העבירה האחרונה שבכתב האישום, כדי להטות את הכף.

13. כידוע, המלצת שירות המבחן, כשמה כן היא - המלצה בלבד שאינה מחייבת את בית המשפט ואינה מחליפה את שיקול הדעת המוקנה לו (בש"פ 8231/15 מדינת ישראל נ' פלוני (6.12.2015)). ככזו מסייעת המלצת שירות המבחן לבית המשפט לקבל תמונה שלמה באשר לנסיבותיו האישיות של הנאשם ובמלאכת האיזון בין מכלול השיקולים (בש"פ 7080/08 טבצ'ניק נ' מדינת ישראל (24.8.2008), בש"פ 3462/17 פלוני נ' מדינת ישראל (18.5.2017)). כאמור וכפי שצוין בתסקיר עצמו, המלצת שירות המבחן למעצרו של העורר באיזוק אלקטרוני ניתנה תוך לבטים, ולאור מכלול השיקולים שהובאו לעיל, לא ניתן לקבלה.

14. סיכומם של דברים, לנוכח קיומה של תשתית ראייתית שעוצמתה גבוהה, עילות מעצר שעוצמתן גם היא משמעותית, ולאור הערכת המסוכנות האמורה בתסקיר שירות המבחן וההערות שצוינו ביחס אליה, וכן לנוכח הצפי לתחילת ההליכים נגד העורר בזמן קרוב יחסית, דין הערר להידחות. ניתנה היום, י"ב בניסן התשע"ח (28.3.2018).